

יולי 2013

אשרות עבודה לקורבנות סחר ועבדות - נייר עמדה

מוגש לתת הוועדה למאבק בסחר בנשים ובזנות

על ידי מוקד סיוע לעובדים זרים וא.ס.ף- ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מקלט בישראל

במשך עשרה השנים האחרונות מתמודדת מדינת ישראל עם תופעת הסחר בבני אדם ומשנת 2009 עם נשים וגברים ממוצא אפריקאי שעונו ונסחרו בסיני. מעטים מבין קורבנות העינויים בסיני הוכרו על ידי משטרת ישראל כקורבנות סחר ועבדות ועל פי **נוהל הטיפול במתן מעמד לנפגעי עבדות וסחר בבני אדם לעבדות ולעבודת כפיה' (2010)** הם זוכים לשנת שיקום במקלטים לקורבנות סחר. קורבנות הסחר ממוצא אפריקאי מציבים בפני הרשויות הישראליות אתגרים חדשים הן בשל מספרם המחייב יצירת מסגרות נוספות והן בשל העדר אפשרות להרחיקם מישראל בתום שנת השיקום.

היציאה לעבודה מהווה חלק משמעותי בתהליך השיקום של קורבנות העבדות והסחר. אישור עבודה יסייע להם למצוא מקום עבודה נורמטיבי אשר ייתן להם תקווה, תחושת עצמאות ואתגר חיובי, ויסייע להם להשתקם. בין המחקרים המלמדים עד כמה חשובה האפשרות לעבוד כחלק מתהליך השיקום של קורבנות העבדות והסחר, ראוי להפנות לדו"ח המחקר שערכו ד"ר דפנה הקר וד"ר אורנה כהן מאוניברסיטת תל-אביב, "המקלטים בישראל לנשים ולגברים שורדי סחר בבני אדם" (2012).

קורבנות סחר ממוצא אפריקאי השוהים במקלטים

בניגוד לאמור בנוהל ולא כמו קורבנות סחר ממדינות אחרות, **קורבנות הסחר והעבדות יוצאי אפריקה אינם זוכים לאשרת ב/1 המהווה אשרת עבודה**. לקורבנות אלו ניתן מכתב מרשות ההגירה בחותמת המקלט לקורבנות סחר ובו מצוין כי "כלפי נושא/ת מסמך זה לא יתבצעו הליכי אכיפה, השמה במשמורת והרחקה. בנוסף, לא תתבצע אכיפה בגין העסקה לא חוקית כלפי מי שיעסיק נושא/ת מסמך זה".
העדר אשרות עבודה לקורבנות סחר מבקשי מקלט ממוצא אפריקאי, פוגע בתהליך שיקומם ועלול להוביל לחזרה שלהם למעגל הסחר והניצול – לעיסוק בזנות או לידי מעסיקים נצלנים.

קורבנות סחר הממתינים למקלט אצל משמורנים בקהילה

בחודשים האחרונים שוחררו כ- 33 גברים ונשים, קורבנות סחר מוכרים מ"סהרונים" למשמורנים בקהילה בהמתנה לשנת השיקום במקלט. בשל תפוסה מלאה במקלטים הקיימים, אישר שר הרווחה בחודש שעבר תקציב למקלט חדש עבור הקורבנות. עד אשר ייפתח המקלט החדש נותרים הקורבנות ללא אשרות עבודה. על פי הנתונים שבידינו נראה כי גם לאחר פתיחת המקלט החדש יוותרו נשים וגברים אשר זהו כקורבנות סחר ללא מסגרת מתאימה ויאלצו לשהות בקהילה עד אשר יתפנה מקום עבורם. **הותרת קורבנות אלו חודשים ארוכים ללא אשרת עבודה וללא מסמך רשמי אחר המאשר את חוקיות העסקתם פוגעת ביכולתם להתפרנס ולקיים עצמם בכבוד בסיסי**. קורבנות אלו אשר עברו זוועות במחנות העינויים בסיני מוצאים עצמם ללא מקור הכנסה וללא אפשרות להתחיל בתהליך שיקום.

קורבנות סחר יוצאי אפריקה שלא ניתן להרחיקם בתום שנת השיקום

בתום שנת השיקום, בניגוד לקורבנות סחר ועבדות ממדינות אחרות המוחזרים למדינות מוצאם, קורבנות הסחר ממדינות אפריקה שאינם בני-הרחקה נשארים בישראל. לקורבנות אלו אין אישורי עבודה ותהליך שיקומם נקטע ומצבם עלול לשוב ולהידרדר בהעדר יכולת לעבוד ולכלכל עצמם בכבוד.

על מדינת ישראל לקיים את חובותיה על פי 'נוהל הטיפול במתן מעמד לנפגעי עבדות וסחר בבני אדם לעבדות ולעבדות כפיה' (2010) ולתת בידי קורבנות הסחר יוצאי אפריקה רישיונות מסוג ב/1.

גם בתום שנת השיקום על ישראל להמשיך ולתמוך בניצולים אלו ולחדש את אשרות העבודה שלהם על מנת שיוכלו להמשיך בתהליך השיקום ולנסות לבנות את חייהם מחדש.